

Problematika cizinců a azylantů

Daniel Bartoň

Univerzita Karlova v Praze
Evangelická teologická fakulta

Základy práva, 30. listopadu 2015

Přehled přednášky

Problematika
cizinců a azylantů

Daniel Bartoň

Základní pojmy

Cizinecké právo
Cizinec
Občan Evropské unie

Základní pojmy

Cizinecké právo
Cizinec
Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci
Mezinárodní ochrana/azyl
Cizinci třetích zemí

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní
příslušníci
Mezinárodní ochrana/azyl
Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt
Dlouhodobý pobyt
Trvalý pobyt

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt
Dlouhodobý pobyt
Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Cizinecké právo

Soubor právních norem, které ukládají cizincům povinnosti nebo přiznávají cizincům práva, přičemž tyto povinnosti a tato práva jsou odlišná od povinností a práv občanů dotyčného státu.

Problematika
cizinců a azylantů

Daniel Bartoň

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Cizinec

- ▶ Cizinec je fyzická osoba, která není státním občanem ČR
- ▶ Cizincem je i ten, kdo nemá občanství žádného státu (tzv. *bezdomovec* či *apatrida*)
- ▶ Cizincem je i ten, kdo má občanství jiného státu EU nebo více občanství jiných států než ČR
- ▶ Cizincem je i ten, kdo byl občanem ČR, ale toto občanství ztratil
- ▶ Cizincem není ten, kdo má kromě občanství ČR i občanství jiného státu

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Občan Evropské unie

- ▶ Občan Evropské unie je osoba, která má občanství alespoň jednoho členského státu EU
- ▶ **Rodinný příslušník občana EU** – vždy manžel a nezletilý (nezaopatřený) potomek; dle některých norem také rodiče a další příbuzní

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Občan Evropské unie

- ▶ Každý občan EU má právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států EU
- ▶ Potvrzení o přechodném pobytu občana EU na území ČR, pokud zde hodlá pobývat po dobu delší než 3 měsíce

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Rodinní příslušníci občanů EU/ČR

- ▶ O jejich pobytových právech má smysl hovořit, pokud sami nejsou občany EU/ČR
- ▶ Za rodinného příslušníka je považován:
 - ▶ manžel, manželka, registrovaný partner
 - ▶ rodič občana EU mladšího 21 let, kterého vyživuje a žije s ním ve společné domácnosti
 - ▶ dítě do 21 let nebo takové dítě manžela občana EU
 - ▶ nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii, včetně takových příbuzných manžela občana EU
 - ▶ dále také osoba, která hodnověrným způsobem doloží, že je příbuzným občana EU nebo k němu má obdobný vztah a žije s ním ve společné domácnosti

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Azyl

- ▶ Azyl jakožto útočiště poskytované pronásledované osobě uznávají společnosti od nepaměti
- ▶ Úmluva o právním postavení uprchlíků (1951)
- ▶ Zákon o azylu, který představuje speciální úpravu k cizineckému zákonu
- ▶ Zásada *non-refoulement* – zákaz navrácení uprchlíka do země, kde by jeho život či osobní svobody byly ohroženy

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Vstup do azylového řízení

- ▶ Prohlášení o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu, které je stát povinen přijmout
- ▶ Dostavení se (do 24 hodin) do přijímacího střediska Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra, kde je podána žádost o udělení mezinárodní ochrany
- ▶ Klíčové je zjištění důvodů, které vedly k odchodu ze země

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Důvody udělení azylu

- ▶ Cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod
- ▶ Cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště
- ▶ Za účelem sloučení rodiny
- ▶ Důvody hodné zvláštního zřetele (humanitární azyl)

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Doplňková ochrana

- ▶ Zvláštní typ časově omezené ochrany (zpravidla 1–3 roky)
- ▶ Udělí se cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, pokud jsou důvodné obavy, že by mu po vrácení do jeho státu hrozila vážná újma, za kterou se považuje
 - ▶ uložení nebo vykonání trestu smrti
 - ▶ mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu
 - ▶ vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu
 - ▶ pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Cizinci třetích zemí

Cizinci, kteří nespádají ani do režimu azylu ani do režimu občanů EU

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Krátkodobý pobyt

- ▶ Zpravidla pobyt na dobu maximálně 3 měsíců (pravidlo 90/180)
- ▶ Rozlišujeme
 - ▶ bezvízový pobyt
 - ▶ pobyt na základě víza (schengenského, s omezenou územní platností, letištního)

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

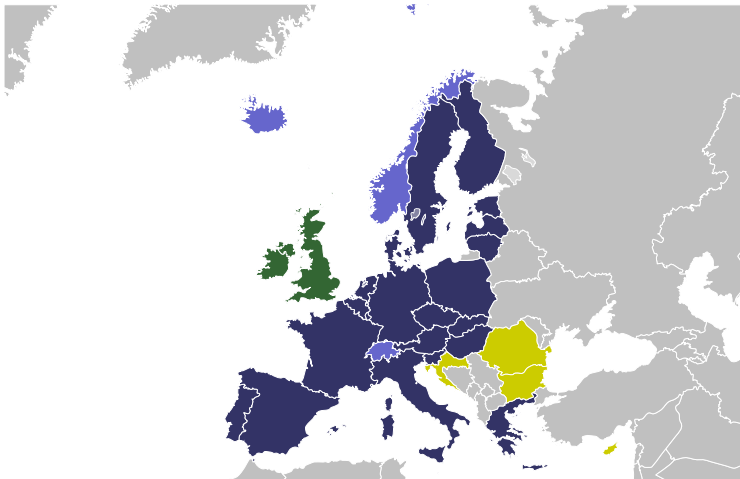
Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Schengenský prostor

Problematika
cizinců a azylantů

Daniel Bartoň

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní
příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Základní podmínky pobytu v schengenském prostoru

- ▶ cestovní doklad
- ▶ schopnost zdůvodnit či prokázat účel a podmínky předpokládaného pobytu a dostatek finančních prostředků
- ▶ cizinec není veden v systému jako osoba, které má být odepřen vstup
- ▶ cizinec nepředstavuje nebezpečí pro veřejný pořádek, zdraví, bezpečnost státu nebo mezinárodní vztahy

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Dlouhodobý pobyt

- ▶ Nepřetržitá délka pobytu nad 90 dnů
- ▶ Týká se prakticky jen cizinců ze třetích zemí
- ▶ **Modrá karta** – povolení k pobytu za účelem zaměstnání, které vyžaduje vysokoškolskou kvalifikaci
- ▶ **Zaměstnanecká karta** (dříve zelená karta) – povolení k pobytu za účelem zaměstnání v případě cizinců, kteří mají kvalifikaci, po které je v ČR poptávka (opravňuje jak k pobytu na území, tak k zaměstnání)

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

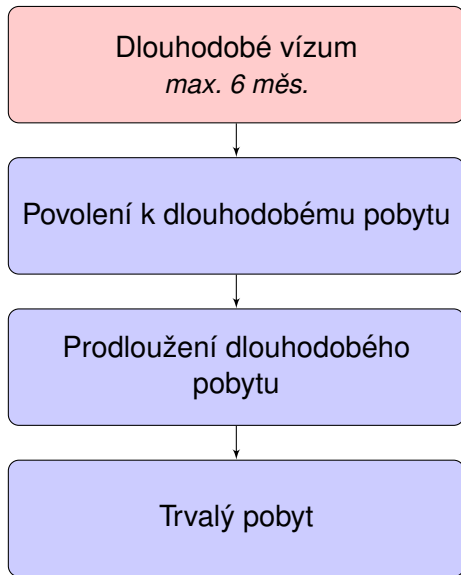
Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Schéma imigračního procesu

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Trvalý pobyt

- ▶ Trvalý pobyt na území ČR mohou získat jak občané třetích zemí, tak občané EU
- ▶ Obsahově je stejný pro občany třetích zemí i občany EU, liší se postup jeho získání
- ▶ Status osob s povolením k trvalému pobytu by se měl v zásadě rovnat občanům ČR
- ▶ O povolení k trvalému pobytu jde žádat zpravidla po 5 letech legálního pobytu v ČR

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Prameny a literatura

- ▶ Pavel Čížinský a kol., *Cizinecké právo*, Praha: Linde, 2012.
- ▶ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky
- ▶ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu
- ▶ Úmluva o právním postavení uprchlíků (Ženevská konvence, 1951)

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr

Závěr

- ▶ Dotazy
- ▶ Příště začínáme s (novým) občanským zákoníkem
<http://obcanskyzakonik.justice.cz/>

Základní pojmy

Cizinecké právo

Cizinec

Občan Evropské unie

Pobytové režimy

Občané EU a jejich rodinní příslušníci

Mezinárodní ochrana/azyl

Cizinci třetích zemí

Druhy pobytu

Krátkodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt

Trvalý pobyt

Prameny a literatura

Závěr